

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2*
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY-BASED OPERATIONS OF
SCHOOLS UNDER TRANG PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

ศุภรัตน์ หัวหิน

Suparat Huahin

หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

Master of Education Program in Educational Administration,

Southern College of Technology, Thailand

Corresponding Author's Email: vae00005@gmail.com

วันที่รับบทความ : 1 พฤษภาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 13 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 15 พฤษภาคม 2569

Received 1 May 2026; Revised 13 May 2026; Accepted 15 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู จำแนกตามตัวแปร เพศ วุฒิทางการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน เพศผู้บริหาร และประสบการณ์การบริหารของผู้บริหาร และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 306 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอนตามขนาดโรงเรียนและจำนวนครูแต่ละโรงเรียน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน

Citation:

* ศุภรัตน์ หัวหิน. (2569). การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(3), 1004-1023.

Suparat Huahin. (2026). Sufficiency Economy Philosophy-Based Operations Of Schools Under Trang Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(3), 1004-1023.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .949 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบพหุคูณด้วยการทดสอบค่า LSD

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามการรับรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับดี 2) ผลการเปรียบเทียบตามตัวแปรวิทยฐานะ ขนาดโรงเรียน และเพศผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน ตามตัวแปรเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และประสบการณ์การบริหารของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 3) ปัญหาที่พบคือ ครูขาดการปฏิบัติและติดตามผล ภาระงานมาก ขาดวิทยากรเชี่ยวชาญ และแรงจูงใจไม่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริง ข้อเสนอแนะคือ พัฒนาระบบอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง จัดระบบพี่เลี้ยงและเครือข่ายการเรียนรู้ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์สนับสนุนการกำกับติดตามลดภาระงานที่ไม่จำเป็น และสร้างแรงจูงใจเชื่อมโยงกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การรับรู้ของครู

Abstract

This research aimed to: (1) examine Sufficiency Economy Philosophy-based operations as perceived by teachers; (2) compare the Sufficiency Economy Philosophy-based operations as perceived by teachers in relevance to their gender, educational degree, academic standing, work experience, school size, administrators' gender and administrative experience; and (3) investigate problems and suggestions regarding school operations based on the Sufficiency Economy Philosophy. The sample consisted of 306 teachers under Trang Primary Educational Service Area Office 2, selected through a two-stage stratified random sampling based on school size and the number of teachers in each school. The instrument was a five-point rating scale questionnaire with consistency indices ranging from .80 to 1.00 and the reliability coefficient of .949. The statistics used comprised-mean, percentage, standard deviation, one-way ANOVA, and multiple comparisons using the LSD test.

The findings indicated that (1) the overall Sufficiency Economy Philosophy-based operations of schools, as perceived by teachers, were at a good level. (2) Comparisons by academic standing, school size, and administrators' gender showed no significant differences, whereas differences by teachers' gender were significant at .05 level, and differences in relevance to educational degree, work experience, and administrators' administrative experience were significant at .001 level. (3) Problems included teachers' lack of practice and follow-up, heavy workloads, a shortage of expert trainers, and motivation that was not linked to actual practice. Suggestions included continuous development of hands-on training system, establishing mentoring system and learning networks, supervision and support from administrators and educational supervisors, reducing unnecessary workloads, and building motivation linked to professional career advancement.

Keywords: Implementation, Sufficiency Economy Philosophy, Teachers' Perceptions

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยมุ่งปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีคุณลักษณะ "อยู่อย่างพอเพียง" ด้วยการยึดหลักสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนให้มี "ความพอเพียง มีวินัย ใฝ่เรียนรู้" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การปฏิบัติพบว่าหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ต่างนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในแนวทางที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการในการปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติที่หลากหลายไม่เป็นไปใน

ทิศทางเดียวกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2557) จึงจำเป็นต้องพัฒนาการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงให้เกิดความชัดเจน มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ และเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 แม้จะมีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จนสามารถผลักดันให้โรงเรียนในสังกัดส่วนใหญ่ได้รับการรับรองเป็นสถานศึกษาพอเพียงได้ในระยะแรก แต่เมื่อพิจารณาในระยะต่อมา กลับพบว่าโรงเรียนจำนวนน้อยมากที่สามารถพัฒนาตนเองต่อยอดจนผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาได้ สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนหลายแห่งยังขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักปรัชญาดังกล่าว ขาดการบูรณาการแนวคิดนี้เข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมถึงขาดความร่วมมืออย่างต่อเนื่องระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน ส่งผลให้ไม่สามารถปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น การศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถนำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียน เพศผู้บริหาร และประสบการณ์บริหารของผู้บริหาร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

2. การดำเนินงานของสถานศึกษาโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาและดำเนินโครงการ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนสังคม ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนมีความรู้ ทักษะปฏิบัติตน และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"อยู่อย่างพอเพียง" ผู้ปกครองดำเนินชีวิตและชุมชนมีการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ซึ่งมีขอบข่ายการขับเคลื่อนประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานศึกษา ครอบคลุมนโยบาย วิชาการ งบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ด้านที่ 2 หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นการบูรณาการหลักปรัชญาเข้าสู่หน่วยการเรียนรู้ สื่อ และการประเมินผล ด้านที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และการมีส่วนร่วมเพื่อสังคม ด้านที่ 4 การพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญา และมีการติดตามผลเพื่อขยายผลต่อไป และด้านที่ 5 ผลลัพธ์/ความสำเร็จของโรงเรียน ผู้บริหาร บุคลากร และผู้เรียน

ที่สามารถดำเนินชีวิตอย่างสมดุล มีภูมิคุ้มกัน และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สะท้อนความเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่แท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,494 คน จาก 133 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2, 2568, น. 20) กลุ่มตัวอย่างกำหนดตามตารางของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 306 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนของแต่ละโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และ (2) สุ่มรายชื่อครูผู้สอนจากโรงเรียนที่ถูกเลือกตามสัดส่วนจนได้จำนวนครบตามเกณฑ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check list) ตอนที่ 2 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale) และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.80–1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งรายด้านและทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ผลของค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .949

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ จากนั้นนำไปสัมภาษณ์กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง

เขต 2 พร้อมทั้งแนบบแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในลักษณะแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวบรวมและตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ทั้งหมด 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.14

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แล้วเทียบกับเกณฑ์การแปลผลระดับ 5 ระดับ (Best, J. W., & Kahn, J. V., 1997)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากแบบสอบถามและจากแบบสัมภาษณ์ (Content Analysis) ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 285 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.9 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.8 มีครูไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 55.1 มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.3 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.2 มีผู้บริหารเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54 และประสบการณ์บริหารของผู้บริหาร น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 47

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ผลการวิจัยปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของครู โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน					
ที่		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.48	.34	ดี	3
2	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.42	.54	ดี	4
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.57	.47	ดีมาก	1
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.42	.53	ดี	4
5	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.56	.48	ดีมาก	2
โดยรวม		4.49	.45	ดี	

จากตารางที่ 1 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.49$, S.D = .45) เมื่อพิจารณารายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D = .47) รองลงมา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.56$, S.D = .48) และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.48$, S.D = .34) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D = .54) และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D = .53)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียน เพศผู้บริหาร และประสบการณ์บริหารของผู้บริหาร ผลการวิจัยดังนี้

2.1 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามตัวแปรเพศ โดยรวม พบว่า ครูเพศชายมีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจของโรงเรียนสูงกว่าครูเพศหญิง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามตัวแปร
วุฒิการศึกษา โดยรวม พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้การดำเนินงาน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามตัวแปร
วิทยฐานะ โดยรวม พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามตัวแปร
ประสบการณ์ทำงาน โดยรวม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการรับรู้
การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .001

2.5 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามตัวแปร
ขนาดโรงเรียน โดยรวม พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้การ
ดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.6 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามตัวแปร
เพศผู้บริหาร โดยรวม พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีเพศผู้บริหารต่างกันมีการรับรู้
การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.7 การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามตัวแปร
ประสบการณ์บริหารของผู้บริหาร โดยรวม พบว่า ครูปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารมี
ประสบการณ์บริหารแตกต่างกัน มีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงของโรงเรียนแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
ผลการวิจัยดังนี้

ปัญหาที่พบ ได้แก่ ครูและบุคลากรมีภาระงานจำนวนมาก ขาดโอกาสในการเข้ารับ
การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดอบรมส่วนใหญ่เป็นลักษณะเชิงทฤษฎี ขาดวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
เฉพาะด้าน และไม่มีระบบติดตามผลการนำไปใช้หลังการอบรมอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ระบบ
แรงจูงใจขององค์กรยังไม่เชื่อมโยงกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ
ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ คือ ควรพัฒนาระบบสนับสนุนการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ควบคู่กับการจัดระบบพี่เลี้ยงและเครือข่ายการเรียนรู้ (PLC) เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ควรมีบทบาทในการสนับสนุน กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลอย่างใกล้ชิด รวมถึงลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาตนเอง และการขับเคลื่อนงาน ทั้งนี้ควรสร้างระบบแรงจูงใจที่เชื่อมโยงกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี สะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนา ผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับ บริบท โดยมีการบริหารจัดการและการพัฒนาหลักสูตรเป็นกลไกสนับสนุนสำคัญที่ช่วยให้การ ดำเนินงานเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม แม้ภาพรวมจะอยู่ในระดับดีและสะท้อนความเข้มแข็งด้าน การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผลลัพธ์เชิงประจักษ์ในระดับสถานศึกษา แต่ยังพบว่าด้านการ พัฒนาบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับศักยภาพครูและ บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเชิงลึก และสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในทั้งการจัดการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของมัลลิกา สีดาเดช (2563 : 164) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหาร สถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุปรา สิริพิพงษ์ และจรัส อติวิทยากรณ์ (2564 : 2180) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุ ราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียน เพศผู้บริหาร และประสบการณ์บริหารของผู้บริหาร

2.1 ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศชายมีการรับรู้สูงกว่าครูเพศหญิง อาจเนื่องจาก ความแตกต่างของบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของครูเพศชายได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานและความร่วมมือด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา การวางแผน และการขับเคลื่อนนโยบายของสถานศึกษาที่ค่อนข้างมากกว่าครูเพศหญิง ส่งผลให้มีโอกาสรับรู้ภาพรวมของการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีเรือน ยิ้มย่อง (2558, น. 158-159) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทสิงห์บุรีและอ่างทอง พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทสิงห์บุรีและอ่างทอง จำแนกตามเพศ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน สะท้อนว่าวุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับความเข้าใจและการตีความการดำเนินงาน โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มรับรู้เชิงระบบและเชื่อมโยงแนวคิดสู่การปฏิบัติได้ดีกว่า ขณะที่ครูระดับปริญญาตรีมีกรรับรู้ในเชิงปฏิบัติเป็นหลัก ความแตกต่างดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่องในทุกระดับวุฒิ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม ธนาวุฒิกุล (2565 : 87) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษา ในภาพรวมมีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนำพล เสคำพันธ์, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2566 : 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.3 ครูที่มีวิทยฐานะแตกต่างกันมีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมีแนวทางและการปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูทุกระดับวิทยฐานะสามารถรับรู้และมีความเข้าใจในภาพรวมของการดำเนินงานได้ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมัลลิกา สีดาเดช (2563 : 97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวิทยฐานะ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารธนา นวมน่วม (2560 : 47) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิงและอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตราด ในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ไม่มีวิทยฐานะมีการรับรู้ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จสูงกว่าครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษหรือสูงกว่า อาจเนื่องจาก ครูที่ไม่มีวิทยฐานะยังปฏิบัติงานในระดับห้องเรียนและกิจกรรมกับผู้เรียนอย่างใกล้ชิด จึงสามารถรับรู้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมได้ชัดเจนกว่า ขณะที่ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษหรือสูงกว่า อาจมองผลลัพธ์ในเชิงระบบหรือเชิงนโยบายมากกว่า ส่งผลให้ระดับการรับรู้แตกต่างกัน ดังนั้น สถานศึกษาควร

ส่งเสริมให้ครูทุกระดับวิทยฐานะมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลลัพธ์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถสะท้อนภาพความสำเร็จได้อย่างรอบด้านและนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.4 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน สะท้อนว่าประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับความเข้าใจและการมองภาพรวมของการดำเนินงาน โดยครูที่มีประสบการณ์ 10–20 ปีมีระดับการรับรู้สูงกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากมีทั้งประสบการณ์เชิงปฏิบัติและบทบาทเชิงรุกในการขับเคลื่อนงาน ทำให้สามารถเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ขณะที่ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีมักอยู่ในช่วงเรียนรู้และปรับตัว และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปีมีบทบาทเชิงกำกับมากกว่าการปฏิบัติ ส่งผลให้ระดับการรับรู้แตกต่างกัน ทั้งนี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพครูให้เหมาะสมตามช่วงประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการดำเนินงานให้สอดคล้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนำพล เสาคัพพันธ์, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2566 : 45-58) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด้านสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า การจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี แต่ส่วนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม ธนาวุฒิกุล (2565 : 1-157) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ทั้งภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน

2.5 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการน้อมนำ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียนมีแนวทางและกรอบการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน คล่องกับงานวิจัยของสุวลักษณ์ สังข์ชัย และนาวิ อุดร (2566 : 232-245) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กมีการรับรู้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีโครงสร้างการบริหารที่ไม่ซับซ้อน การสื่อสารภายในมีความใกล้ชิด และครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ส่งผลให้สามารถรับรู้กระบวนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งสะท้อนว่าการดำเนินงานในภาพรวมมีความสอดคล้องกันทุกขนาดโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารณา นวมน่วม (2560 : 1-97) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิงและอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตรารด พบว่า เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีเพศผู้บริหารแตกต่างกัน มีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศของผู้บริหารเป็นสำคัญ หากแต่ขึ้นอยู่กับนโยบาย แนวทางการบริหาร และการกำหนดกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนของสถานศึกษา ซึ่งทำให้ครูสามารถรับรู้การดำเนินงานในภาพรวมได้ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศ ปานเจียง ยุวธิดา ชูรักษ์ และฉัตรจงกล ตุลนิษกะ (2567 : 962-973) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ชุมชนตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า บุคคลที่มีเพศ สถานภาพสมรส ต่างกันมีส่วนร่วมการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนไม่แตกต่างกัน เมื่อมีระบบและแนวปฏิบัติร่วมกันอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นเพศ

ชายมีการรับรู้สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นเพศหญิง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก รูปแบบการบริหารของผู้บริหารระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันในเชิงการเน้นกิจกรรม การสนับสนุนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และการแสดงผลลัพธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นเพศชายสามารถรับรู้การดำเนินงานด้านดังกล่าวได้ชัดเจนมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นเพศหญิง

2.7 ครูปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีผู้บริหารมีประสบการณ์บริหารแตกต่างกัน มีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้ของครูต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม ธนาวุฒิกุล (2565 : 88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ทั้งภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีผู้บริหารมีประสบการณ์การบริหารแตกต่างกัน มีการรับรู้แตกต่างกันในทุกด้าน โดยด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน โดยครูที่ปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี มีการรับรู้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยที่อาจยังอยู่ในช่วงเรียนรู้ระบบงาน และผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากอาจใช้แนวทางการบริหารแบบเดิมมากกว่า ส่งผลให้การขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจพอเพียงไม่เด่นชัด สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาสินี พรหมรัตนศิลป์ (2551 : 153) การศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: การวิจัยพหุกรณีศึกษา พบว่า ปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบเกิดจาก

ผู้บริหารมีลักษณะผู้นำ มีประสิทธิภาพ บุคลากรภายในโรงเรียนให้ความร่วมมือ มีการให้กำลังใจกันเสมอเป็นแรงเสริมให้ทุกคนทุ่มเทในการทำงาน ปัจจัยเหล่านี้ย่อมเป็นส่วนสำคัญที่วางรากฐานให้โรงเรียนต้นแบบกิจการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

3. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน

3.1 จากผลการวิจัยปัญหาเกิดจากครูและบุคลากรมีภาระงานจำนวนมาก ขาดโอกาสในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การอบรมส่วนใหญ่ยังเน้นเชิงทฤษฎี ขาดวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และไม่มีระบบติดตามผลการนำไปใช้หลังการอบรมอย่างชัดเจน รวมถึงระบบแรงจูงใจที่ยังไม่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริง สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษายังไม่เอื้อต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาสินี พรหมรัตนศิลป์ (2551 : 4) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: การวิจัยพหุกรณีศึกษา พบว่า สำหรับโรงเรียนในเมือง ครูต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนแผนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนโรงเรียนนอกเมือง ครูต้องใช้เวลาและความต่อเนื่องในการปลูกฝังแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ปัญหาที่พบจึงสะท้อนลักษณะของข้อจำกัดเชิงระบบ ทั้งในด้านภาระงาน การพัฒนาบุคลากร และกลไกสนับสนุน ซึ่งส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนและยั่งยืนในระยะยาว

3.2 ผลการวิจัยจากข้อเสนอแนะที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบสนับสนุนการปฏิบัติอย่าง เป็นรูปธรรม ทั้งการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง การสร้างระบบพี่เลี้ยงและเครือข่าย การเรียนรู้ (PLC) ตลอดจนการสนับสนุน กำกับ ติดตาม และประเมินผลโดยผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ รวมถึงการลดภาระงานที่ไม่จำเป็นและการสร้างแรงจูงใจที่เชื่อมโยงกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบสนับสนุนเชิงโครงสร้าง เพื่อเอื้อต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย ตีมูลพันธ์ (2565 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสืหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ควรมีการพัฒนา

สถานศึกษาให้ได้รับการยอมรับด้านการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สะท้อนให้เห็นว่า แม้สถานศึกษาจะมีผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จในระดับมาก แต่ยังคงขาดการรับรู้และการยอมรับจากภายนอก ซึ่งเป็นช่องว่างสำคัญที่ต้องแก้ไข เพราะการยอมรับจากภายนอกไม่เพียงแต่เป็นการยืนยันความสำเร็จ แต่ยังเป็นแรงจูงใจโอกาสในการพัฒนา และการขยายผลที่จะทำให้การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดความยั่งยืนและกว้างไกลยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ ชีระกุล พิศุทธิ์ เสวียน เจนเขว้า และ ระติกรณ์ นิยมะจันทร์ (2565 : 82) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ต้องทำให้นักเรียนและครูมีความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในสังคม ครอบครัว นักเรียนเกิดความตระหนักถึงประโยชน์ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้และถ่ายทอดได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าที่ได้สรุปและอภิปรายผลมานั้น ผู้ศึกษามีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาในการทำการศึกษารั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ 1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนควรพัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้งบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง 1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีระบบประเมินและสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน พร้อมนำผลประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนควรพัฒนาระบบติดตามและสะท้อนผลกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และนำข้อมูลมาปรับปรุงกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน 1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ มุ่งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังทักษะชีวิตและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะครูในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- เฉลิม ธนาวุฒิกร. (2565). สภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชัยวัฒน์ ชีระกุลพิศุทธิ์, เสวียน เจนเขว้า และระติกรณ์ นิยมะจันทร์. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานครสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 8(1), 82-98.
- ธงชัย ดีมูลพันธ์. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นำพล เสคำพันธ์ และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2566). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังควางหลักด้านสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, 2(2), 45-58.

- ประกาศ ปานเลียง, ยวลิตา ชูรักษ์ และฉัตรจงกล ตุลนิษกะ. (2567). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจ: กรณีศึกษาชุมชนบ้านพรุ เขต 2 ตำบลบ้านพรุหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. ในการประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9 (น. 926-973). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปรารธนา นวมนวม. (2560). การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอเขาสมิง และอำเภอแหลมงอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัลลิกา สีดาเดช. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิลาสินี พรรณรัตนศิลป์. (2551). การศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: การวิจัยพหุกรณีศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเรือน ยิ้มย่อง. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทสิงห์บุรีและอ่างทอง. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 9(1), 154-164
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. (2568). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาประจำปีการศึกษา 2568. เรียกใช้เมื่อ 24 กันยายน 2568 จาก <https://drive.google.com/file/d/1XrkCNtnltiYTIwEc7bFJvn-UJwWI-3qK/view>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียง. (ม.ป.ค.). กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. (ม.ป.ค.). กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวลักษณ์ สังข์ชัย และนาวิ อุดร. (2566). สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. ครุศาสตร์สาร, 17(2), 232-245.

อุปสรา สิทธิพงษ์ และจรัส อติวิทยากรณ์. (2564). ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. ใน ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Best, J. W., & Kahn, J. V. (1997). Research in education. New Delhi: Prentice Hall.